

Beredskap

Sanitetskvinnene bistår i leteaksjoner, ved ulykker og i kriser. Frivillige har lokalkunnskap og gir omsorg til både de som blir rammet og hjelpemannskaper.

Våre politiske saker

Nasjonale politiske krav

- Myndighetene må anerkjenne at omsorgsberedskap er en viktig del av totalberedskapen og må derfor sikres finansiering på linje med øvrige beredskapsorganisasjoner. Derfor må:
 - Tildelingskriteriene for tilskudd til frivillige organisasjoner i redningstjenesten oppdateres. Alle beredskapsorganisasjoner som bidrar til gode redningsforløp, kan tildeles tilskuddsmidler.
 - Tilskuddet til frivillige organisasjoner i redningstjenesten økes
 - Den frivillige helseberedskapen styrkes ved å opprette en egen post i helsebudsjettet til en pot for driftsstøtte/frie midler på 30 millioner kroner. Dette er et krav i samarbeid med Røde Kors og Norsk Folkehjelp.
 - Tilskudd til frivillig aktivitet på forsvars- og sikkerhetsområdet fra utenriks- og forsvarsdepartementet økes

Regionale og lokale politiske krav

- Statsforvalter/fylkesberedskapsjef bør ha en tydeligere rolle for å sikre god informasjonsflyt som involverer frivillige organisasjoner og sikrer samvirke på tvers. Innunder her hører Sanitetskvinnene, og det kan blant annet ivaretas gjennom plass i fylkesberedskapsråd.
- I føringene i forskrift om kommunal beredskapsplikt er kommunene oppfordret til å samarbeide med private aktører. Innunder her hører frivillige organisasjoner, og det må ivaretas gjennom kommunale samarbeidsavtaler og plass i kommunale beredskapsråd.

I tråd med Frivillighet Norge mener vi at:

- Det må legges til rette for at organisasjonenes tid brukes mest mulig til trening og innsats, og minst mulig til byråkrati.
- Det offentlige må i større grad forplikte seg til å ivareta frivillige ressurser som brukes i beredskapsarbeid, blant annet gjennom støtte til trening, øvelser, vedlikehold og oppdatering av utstyr.
- Lokale og nasjonale myndigheter må i større grad inkludere relevante frivillige aktører i beredskapsøvelser.

Bakgrunn

Sanitetskvinnene har Omsorgsberedskapsgrupper i 150 kommuner, de fleste med formaliserte avtaler som beskriver samarbeidet. Vi har 3500 beredskapsfrivillige, og nasjonale samarbeidsavtaler med Direktoratet for Samfunnssikkerhet og Beredskap, Politidirektoratet og Helsedirektoratet. Sanitetskvinnene har en plass i Landsrådet for Heimevernet og har representanter i alle Heimevernets 11 distriktsråd. Vi er representert i 5 fylkesberedskapsråd og i mange kommunale beredskapsråd.

Aktivitet ved siste tids hendelser:

Omsorgsberedskapsgruppene har lagt ned mange hundre tusen frivilligtimer under pandemien. Vi har bistått kommuner og avlastet helsepersonell, både med smittevern, logistikk, observasjon etter vaksine, testing, og transport av eldre til og fra testing og vaksiner. Da innsatsen mot pandemien avtok våren 2022, ble mange av våre beredskapsfrivillige involvert i innsatsen for ukrainske flyktninger. Vi har bistått kommuner og mottak på forespørsel, både med sosiale møteplasser og kontakt, mat og hygieneartikler. Sanitetskvinnene har avtale med kommunene, så i utgangspunktet er det de som utkaller oss. Men det kan også skje gjennom Heimevernet, Sivilforsvaret, brannvesen eller gjennom samarbeid med andre frivillige organisasjoner som eksempelvis Røde Kors og Norsk Folkehjelp. Våre omsorgsberedskapsgrupper er tett på hendelser i lokalsamfunnet og vil ofte kunne selvmobilisere ved hendelser.

Andre eksempler:

- Snøskred i Beisfjord, februar 2022. Skred hadde isolert bygda flere ganger bare denne vinteren. Da ble det opprettet kafe i bygda der blant annet våre frivillige hentet eldre beboere til både servering og sosial kontakt.
- Snøskred i Langfjordbotn i Alta, februar 2022. Bygda var veiløs i flere dager, og da stilte våre frivillige opp med både hus, mat og omsorg til de som var isolerte.
- Lyngen i Troms er et område som hvert år rammes av snøskred, og dessverre er det hvert år leteaksjoner og dødsulykker. Våre frivillige bisto Lyngen kommune under en større leteaksjon som dessverre fikk tragisk utfall i april 2022.
- Gjerdrum 2020-21, 40 frivillige involvert i 10 dager på Ask kulturhus
- Viking Sky mars 2019, bisto Molde kommune da skipet la til kai ved Molde havn og alle passasjerene skulle evakueres.
- Under Skogbrannåret 2018 bisto våre omsorgsberedskapsgrupper flere steder i landet.

Våre beredskapsfrivillige har en sentral rolle i omsorgsberedskap og forebyggende aktiviteter i sine lokalsamfunn. Trygge lokalsamfunn er viktig for oss. Derfor jobber vi også forebyggende gjennom å spre kunnskap om førstehjelp, egenberedskap, brannsikkerhet og lignende.

Vår visjon

Alle lokalsamfunn i Norge er robuste.

Sanitetskvinnenes omsorgsberedskap dekker et samfunnsmessig behov og bidrar til trygge lokalsamfunn. Myndighetene må anerkjenne Sanitetskvinnene som en ønsket

samvirkeaktør, og sikre ressurstildeling for at Sanitetskvinnenes arbeid skal kunne opprettholdes. Sanitetskvinnene skal involveres på nasjonalt, regionalt og lokalt plan når samfunnssikkerhet og beredskap diskuteres.

Definisjoner og begreper

Omsorgsberedskap er Sanitetskvinnenes begrep og vi har derfor en egen definisjon av begrepet. Omsorgsberedskap skal vi som hovedregel bruke når vi beskriver vårt beredskapsarbeid. Omsorgsberedskap ligger under vårt strategiske område trygge lokalsamfunn.

Definisjon på omsorgsberedskap: Omsorgsberedskap bidrar til trygge lokalsamfunn før, under og etter kriser og uønskede hendelser. Ved å være forberedt på å stille opp for berørte i bygd og by, bidrar vi til å begrense konsekvensene når kriser/uønskede hendelser rammer.

Våre beredskapsfrivillige skaper møteplasser, sprer beredskapsinformasjon og stiller blant annet med ekstra hender, hus, mat og omsorg. Våre beredskapsfrivillige kan gi omsorg og være en støtte for pårørende og berørte. Våre omsorgsberedskapsgrupper finnes over hele landet, har lokalkunnskap, kort responstid og bidrar til økt utholdenhet i en presset situasjon.

Når vi snakker med politikere og beslutningstakere på justisfeltet bruker vi begrepet omsorgsberedskap. Det samme gjelder når vi snakker med beslutningstakere på forsvarsfeltet. Vår beredskapsinnsats bidrar til myndighetenes arbeid for økt samfunnssikkerhet som en del av totalforsvaret.

Når vi snakker med politikere og beslutningstakere på helse- og omsorgsfeltet så bruker vi begrepet frivillig helseberedskap, for å understreke viktigheten av vårt arbeid også i helse- og omsorgssektoren. Dette er derfor strategisk begrepsbruk. Regjeringens definisjon: Helseberedskapens formål er å verne befolkningens liv og helse, og sørge for medisinsk behandling, pleie og omsorg til berørte personer i kriser og krig.

Omsorgsberedskap er også vårt bidrag inn til den frivillige helseberedskapen gjennom å avlaste helsepersonell. Det kan være å avlaste med praktiske oppgaver eller ved å gi omsorg og støtte til berørte personer i kriser.

Sanitetskvinnene jobber for trygge lokalsamfunn gjennom omsorgsberedskap, som inkluderer innsats i kriser, frivillig helseberedskap og forebyggende arbeid.

Våre aktiviteter på feltet:

- [Omsorgsberedskapsgrupper](#) (innsats før, under og etter krise)
- [Førstehjelp for eldre](#)
- [Egenberedskap](#)
- [Trygghetstreff](#) (brannsikkerhet for risikoutsatte grupper)
- [Trygg sammen](#) (verktøykasse tilpasset personer med begrensede norskkunnskaper)

- [En håndsrekning Egmont Fonden](#)
- [Veiledningssentrene for pårørende](#)

Strategiske dokumenter, rapporter og lovverk

- [Veileder til forskrift om kommunal beredskapsplikt](#)
- [Meld. St. 5 \(2020-2021\) Samfunnssikkerhet i en usikker verden](#)
- [Nasjonal helseberedskapsplan](#)
- [Koronakommisjonens rapport \(NOU\) Myndighetens håndtering av koronapandemien del 1 og del 2](#)
- [Mestring, samhörighet og håp – Veileder for psykososiale tiltak ved kriser, ulykker og katastrofer](#)

Dette dokumentet revideres årlig. Sist revidert 02.11.22.